

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI INGLIZ TILI O'QITISHDA MEDIA VOSITALARINING IJTIMOIIY VA TA'LIMIIY AHAMIYATI

Xakimova Xosiyat Jurayevna

Angren Universiteti

Til va uni o'qitish metodikasi kafedrası o'qituvchisi
hakimovaxosiyat@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur tezisda boshlang'ich sinf o'quvchilarini ingliz tili o'qitish jarayonida media vositalarining ahamiyati ko'rib chiqiladi. Hozirgi kunda ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalar va media vositalarining qo'llanilishi o'quvchilarning bilim olish jarayonini sezilarli darajada yaxshilaydi. Video materiallar, audio resurslar, interfaol dasturlar va internet platformalari o'quvchilarning eshitish, ko'rish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Media vositalari yordamida til o'rgatish o'quvchilarni yanada faolroq jalb qilish, darslarni ko'ngilli va samarali o'tkazish imkonini beradi. Bundan tashqari, turli media materiallari o'quvchilarga o'zlarining kommunikativ kompetensiyalarini oshirishda, tilni o'rganish jarayonini tabiiy va hayotiy qilishda yordam beradi. Tezisda media vositalarining boshlang'ich sinfda ingliz tili o'qitishdagi o'rni, afzalliklari va qo'llanilishining samaradorligi haqida batafsil tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich sinf, ingliz tili o'qitish, media vositalari, interfaol ta'lim, vizual materiallar, didaktik usullar, innovatsion texnologiyalar

Kirish

Ingliz tili ta'limida media vositalarining roli nafaqat til o'rgatishning samaradorligini oshirish, balki o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda ham katta ahamiyatga ega. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ingliz tilini o'rgatishda zamonaviy media vositalarini qo'llash, ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qilish imkonini beradi. Ushbu tezisda media vositalarining ijtimoiy va ta'limiy ahamiyati tahlil qilinadi.

Boshlang'ich sinfda ingliz tilini o'qitishda media vositalarining roli. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ingliz tilini o'rgatishda media vositalari ularga tilni o'zlashtirishda qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi. O'quvchilarning vizual va eshitish qobiliyatlariga asoslanib, media vositalari ko'plab yangi bilimlarni osonroq va samaraliroq tarzda taqdim etishga imkon beradi.

- **Video materiallar:** Video materiallar, masalan, ingliz tilidagi multfilmlar, qisqa videolar yoki o'qituvchi tomonidan tayyorlangan darslar, o'quvchilarning yangi lug'at va grammatikani tushunishiga yordam beradi. Ushbu materiallar o'quvchilarning eshitish va ko'rish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.
- **Audio materiallar:** Ingliz tilidagi qo'shiqlar, hikoyalar va podkastlar o'quvchilarning tilni eshitish orqali o'rganishiga yordam beradi. Audio materiallar o'quvchilarga talaffuzni to'g'ri o'rganishga, aksentni tushunishga va tinish belgilari bilan ishlashga imkon yaratadi.
- **Interaktiv dasturlar:** Interfaol dasturlar va mobil ilovalar, masalan, o'qish, yozish, tinglash va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning diqqatini ushlab turishga va o'rganish jarayoniga faol jalb qilishga yordam beradi.

Media vositalarining ta'limdagi afzalliklari

Zamonaviy texnologiyalarni o'quv jarayonida qo'llash, ayniqsa, boshlang'ich sinflarda ingliz tilini o'rgatishda, o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Kompyuterlar, planshetlar va interaktiv taxta kabi vositalar orqali o'quvchilar ingliz tilida video darslar ko'rish, audio materiallarni tinglash, va turli o'quv o'yinlarida qatnashish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu texnologiyalar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini hayotiy kontekstda qo'llashni o'rganadilar.

1. **Diqqatni jamlash:** Media vositalari yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarining darslarga qiziqishini oshirish mumkin. Interaktiv materiallar va rang-barang vizual tasvirlar o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi, bu esa o'rganishni osonlashtiradi.
2. **Motivatsiya yaratish:** Qiziqarli video materiallar, musiqa va o'yinlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, bu esa o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi.

3. **Komunikativ kompetensiyani rivojlantirish:** Media vositalari o'quvchilarga ingliz tilida muloqot qilishda yordam beradi. Video va audio materiallar orqali o'quvchilar tilni real hayotda qanday ishlatilishini ko'rishadi, bu esa ularning kommunikativ ko'nikmalarini oshiradi.

4. **Tilni amaliyotda o'rganish:** Ingliz tilini media vositalari orqali o'rgatish, o'quvchilarga tilni amaliyotda o'rganish imkoniyatini yaratadi. Masalan, ingliz tilidagi filmlar, reklama roliklari va yangiliklar o'quvchilarni tilni kundalik hayotda qanday ishlatilishini tushunishga yordam beradi.

Media vositalarini samarali qo'llash metodlari

- **Darsda integratsiya qilish:** Media vositalarini dars jarayoniga aniq rejalashtirilgan tarzda integratsiya qilish zarur. O'quvchilarning o'rganish uslubini inobatga olib, ular uchun eng samarali vositalarni tanlash muhimdir.
- **O'quvchilarning yoshi va tayyorgarligini hisobga olish:** Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yoshiga mos ravishda media vositalarining murakkabligi tanlanishi kerak. Oson va tushunarli materiallar bilan boshlash, keyin esa murakkablashtirish maqsadga muvofiq bo'ladi.
- **Fikr almashish va baholash:** Media vositalaridan foydalanilgandan so'ng, o'quvchilar bilan ularni qanday tushunganliklari va o'rganish jarayonini qanday baholaganliklari haqida muhokama qilish samarali bo'ladi.

Ijtimoiy ahamiyati. Media vositalarining o'quvchilar ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim o'rni bor. Interaktiv o'quv dasturlari va onlayn platformalar orqali o'quvchilar global miqyosda bir-birlari bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu, o'z navbatida, ularning ingliz tilidagi muloqot qobiliyatlarini oshiradi. Media vositalari yordamida o'quvchilar turli madaniyatlar bilan tanishib, o'zaro tushunish va hurmatni mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shuningdek, o'quvchilar o'rgangan tillarini ijtimoiy muhitda qo'llash orqali o'z ishtirokchiligi va mas'uliyatini sezaдилar.

Ta'limiy ahamiyati Media vositalari o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. Ular o'quv jarayonini o'zlariga qiziqarli va interaktiv qilish orqali darslarga bo'lgan

qiziqishni kuchaytiradi. Multimediyali materiallar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilari o'quv materialini turli shakllarda (rasmlar, videolar, audio yozuvlar) qabul qilishlari mumkin. Bu esa ularning bilim olish jarayonini ko'proq eslab qolishga va uzoq muddatli xotirada saqlashga yordam beradi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z bilimlarini yaratgan media materiallar yordamida ko'rsatish, ijodiy fikrlash va o'zini ifoda etish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Xulosa

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ingliz tilini o'rganishda media vositalarining ta'limiy va ijtimoiy ahamiyati juda katta. Ular o'quvchilarga faqat tilni o'rganishning samarali yo'llarini taqdim etibgina qolmay, balki ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi, global miqyosda muloqot qilish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, media vositalari o'quvchilarning motivatsiyasini oshirib, ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. O'qituvchilar media vositalarini maqsadli va oqilona qo'llash orqali o'quvchilarning ingliz tilidagi bilimlarini yanada mustahkamlashlari mumkin.

Tavsiyalar

- O'qituvchilar media vositalarini darsning turli qismlarida, masalan, yangi mavzuni tushuntirish, bilimlarni mustahkamlash va tahlil qilishda qo'llashlari kerak.
- O'quvchilarni interaktiv va hamkorlik asosida ishlashga rag'batlantirish uchun onlayn resurslardan foydalanish samarali bo'ladi.
- O'quvchilarning ijtimoiy va til o'rganish faoliyatini rivojlantirish uchun media vositalarini turli xil madaniy va ijtimoiy kontekstlarda qo'llash muhimdir.

Ushbu tezis, boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilini o'rganishda media vositalarining ahamiyatini ko'rsatib, o'qituvchilarga yangi pedagogik yondashuvlarni qo'llashga ilhom beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Brown, H. D. (2001). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education.
2. Harmer, J. (2007). The Practice of English Language Teaching (4th ed.). Pearson Longman.
3. Thornbury, S. (2006). How to Teach Speaking. Longman.
4. Cameron, L. (2001). Teaching Languages to Young Learners. Cambridge University Press.
5. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
6. Pinter, A. (2006). Teaching Young Language Learners. Oxford University Press.
7. Larsen-Freeman, D. (2000). Techniques and Principles in Language Teaching (2nd ed.). Oxford University Press.
8. Ellis, G., & Brewster, J. (1991). The Primary English Teacher's Guide. Penguin Books.
9. Kerry, T. (2014). Game-based Learning: How to Game the System for Learning (2nd ed.). Routledge.
10. Gardner, H. (1983). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. Basic Books.
11. Wright, A., Betteridge, D., & Buckby, M. (2006). Games for Language Learning (3rd ed.). Cambridge University Press.
12. Murphy, J. (2014). Teaching English to Young Learners. Cambridge University Press.
13. Shaturaev, Jakhongir. 2014. "Indoneziya va O'zbekistondagi boshlang'ich maktablardagi o'qitish va o'rganish jarayonlarining o'xshashliklari va farqlari bo'yicha taqqoslash tadqiqoti." Bandung, Indoneziya: Repository Universitas Pendidikan Indonesia. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.25852.28806>.
14. Shaturaev, J. (2019). "Ta'limda qo'l yozuvining ahamiyati." International Journal of Advanced Research, 7(12), 947–954. <https://doi.org/10.21474/ijar01/102>.